

Sygn. akt IV CZ 136/10

POSTANOWIENIE

Dnia 25 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Marta Romańska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. G.
przeciwko Międzyosiedlowej Spółdzielni Mieszkaniowej M.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 marca 2011 r.,
zażalenia powódki
na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie drugim wyroku
Sądu Apelacyjnego [..]
z dnia 10 listopada 2010 r.,

**uchyla postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie
drugim wyroku Sądu Apelacyjnego i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w punkcie II wyroku z 10 listopada 2010 r. Sąd Apelacyjny obciążył skarżącą kosztami postępowania apelacyjnego w kwocie 1.350 zł w związku z oddaleniem wniesionej przez nią apelacji, a jako podstawę rozstrzygnięcia wskazał art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 2 ust. 2, § 6 pkt 4 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. Nr 163, poz. 1349.

W zażaleniu na postanowienie z 10 listopada 2010 r. skarżąca wniosła o jego zmianę przez odstąpienie od obciążania jej kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. Jako podstawę zastosowania tego przepisu wskazała złożoność sprawy pod względem prawnym oraz trudną sytuację majątkową skarżącej, która w dotychczasowym toku postępowania korzystała ze zwolnienia od kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. sąd może odstąpić od zasądzenia kosztów postępowania, „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Możliwość ta pozostaje suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu, dokonującego oceny dopuszczalności stosowania tego przepisu w okolicznościach faktycznych sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., II PK 359/09, niepubl.). Z tego względu sposób stosowania art. 102 k.p.c. podlega dyskrecjonalnej ocenie sędziowskiej i w zasadzie wymyka się spod kontroli sprawowanej przez Sąd Najwyższy (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 października 2010 r., I CZ 100/10, niepubl.), chyba że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącym naruszeniem reguł wprowadzonych w tym przepisie.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, sprawa niewątpliwie nie posiada złożonego charakteru. Sąd Apelacyjny w pełni zaaprobował bowiem argumentację Sądu pierwszej instancji, dokonując wykładni art. 48 ust. 1 u.s.m. w sposób zgodny

z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 15 lipca 2009 r., K 64/07 (OTK-A 2009, nr 7, poz. 110). Z faktu zakwestionowania sposobu interpretacji art. 48 ust. 3 u.s.m.

przedstawionego przez Sąd Najwyższy w wyroku z 8 stycznia 2010 r., IV CSK 292/09, OSNC 2010, nr 6, poz. 93) nie wynika jeszcze, by sprawa była wyjątkowo skomplikowana pod względem prawnym - a tym samym, by zachodził „wypadek szczególnie uzasadniony” w rozumieniu art. 102 k.p.c.

W sprawie zachodziły jednak inne przesłanki, które mogłyby stanowić podstawę odstąpienia od obciążania skarżącej kosztami postępowania w całości lub w części, a które powinny zostać rozważone przez Sąd Apelacyjny. Po pierwsze, w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia pominięto okoliczność, że Sąd Okręgowy odstąpił od obciążania skarżącej kosztami postępowania w całości, stosując art. 102 k.p.c. Po drugie, okolicznością wymagającą rozważenia było w tym wypadku zwolnienie skarżącej od opłaty od apelacji w kwocie 405 zł z uwagi na jej złą sytuację majątkową (postanowienie Sądu Okręgowego z 21 kwietnia 2010 r., k. 449). Fakt ten pozostaje tym bardziej istotny, że koszty postępowania zasądzone zaskarżonym postanowieniem ponad trzykrotnie przewyższają kwotę, co do której prawomocnie orzeczono, że skarżąca nie może jej ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, zaś w związku z ograniczonym zakresem wniosku skarżącej (obejmującym jedynie opłatę od apelacji), możliwość ponoszenia przez nią kosztów postępowania w pozostałym zakresie nie była badana na wcześniejszych etapach postępowania.

Okoliczności te wskazywały na konieczność rozważenia przez Sąd Apelacyjny, czy względy słuszności, których istnienie stwierdził Sąd Okręgowy, nie występowały także w ramach postępowania odwoławczego. W konsekwencji, Sąd powinien rozważyć możliwość ponownego zastosowania w tym wypadku art. 102 k.p.c. przedstawiając stosowny wywód w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. Brak wyjaśnień w tym zakresie sprawia, że orzeczenie to uchybia art. 328 § 2 k.p.c. w stopniu uniemożliwiającym jego kontrolę w postępowaniu zażaleniowym.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono jak w postanowieniu.

